

Begrotingsdebat Cultuur, 19 januari 2026

Houd cultuur toegankelijk voor alle inwoners

Op maandag 19 januari 2026 vindt het wetgevingsoverleg over de OCW-begroting, onderdeel cultuur plaats. Vanuit de gemeenten en provincies vragen wij aandacht voor het toegankelijk houden van cultuur voor alle inwoners en voor de cultuursubsidies vanaf 2029.

Provincies en gemeenten vinden dat cultuur en erfgoed van essentieel belang zijn voor de leefbaarheid in stad en land. Kunst, cultuur en erfgoed moeten dan ook voor alle inwoners, in elke regio toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk zijn en/of blijven. Vanuit IPO en VNG vragen wij daarom aandacht voor de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid die rijk, gemeenten en provincies hebben in het culturele stelsel in Nederland, van de basis tot de top.

IPO en VNG benadrukken in hun reacties op de recente internetconsultatie voor wijziging van de Wet op het specifieke cultuurbeleid (Wsc) dit belang en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het stelsel. Deze verantwoordelijkheid willen wij nader invullen en vastleggen. Ook pleiten wij voor het opnemen van doelen in deze wet.

Opnemen doelen cultuurbeleid in wet

Het opnemen van doelen in de Wsc, geeft de wet meer richting. Provincies en gemeenten onderschrijven de doelen zoals geformuleerd in het advies van de Raad voor Cultuur:

- Creatief en kunstzinnig talent in alle genres en disciplines krijgt voldoende kansen en mogelijkheden om zich artistiek te ontplooien.
- Iedereen in Nederland heeft, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang tot cultuur.
- De overheid waarborgt een pluriform aanbod van cultuur, waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd.

Er is een wederkerige relatie tussen cultuur en samenleving. Cultuur functioneert als veilige haven om kritisch te kunnen reflecteren op de samenleving en haar burgers. Omgekeerd geeft de culturele sector zich rekenschap van zijn plek in de maatschappij.

Aanpassing wet vraag actualisering van bestuurlijke afspraken

De huidige bestuurlijke afspraken ten aanzien van het cultuurbestel dateren uit 2012. In lijn met het rapport van de Studiegroep Interbestuurlijke Verhoudingen 'Samen bouwen aan resultaten' voeren de VNG en het IPO graag nader het gesprek over de invulling van de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor het cultuurstelsel met het rijk. IPO en VNG vinden het noodzakelijk hierover afspraken vast te leggen voordat de gewijzigde wet in werking treedt.

Regionale spreiding

Toegang tot cultuur voor iedereen vergt een goede verbinding van zowel het landelijke als het regionaal/lokaal gewortelde culturele aanbod met lokale, regionale en landelijke voorzieningen. Wij verwachten dan ook dat het onderzoek naar de geografische spreiding van cultuur, dat in maart 2026 wordt opgeleverd, aanknopingspunten biedt voor een gemeenschappelijk afwegingskader dat rekening houdt met het cultuurbeleid van de decentrale overheden. Als we kijken vanuit een ecosysteem, kunnen we als overheden samenwerken aan een toekomstbestendig cultuurstelsel waartoe iedere inwoner toegang heeft.

Over de hele linie is er meer rijksgeld voor cultuur nodig om recht te doen aan innovatie, verbreding en toegankelijkheid en om alle delen van Nederland te bereiken, inclusief de witte vlekken. IPO en VNG onderschrijven de oproep van de Raad voor Cultuur in het recente advies 'Ieder zijn aandeel' tot een inhaalslag.